

Goede resultaten voorjaarsplanting tulp, narcis en hyacint: Extra afzetmogelijkheden

Voorjaarsplanting is een methode waarbij speciaal daarvoor behandelde bollen in het voorjaar worden geplant die in datzelfde voorjaar nog zullen bloeien. Het product is zeer geschikt voor afzet aan de 'gemak-consumenten' in de tuin, op het terras of op het balkon. Ook landscapers kunnen met deze methode nog grootschalige beplantingen in het voorjaar realiseren. De broeiers kunnen door deze extra afzetmogelijkheden de koelcelen na de Valentijnsafzet nog een keer benutten.

'Purple Flag', 'Prinses Irene' en 'Ollioules' in bloei (foto 27 april). De bollen zijn beworteld geplant op 8 maart

Tekst: Peter Vreeburg, Martin van Dam en Henk Gude, PPO Bloembollen
Foto's: PPO Bloembollen

Voorjaarsbloeiende bolgewassen worden traditioneel in de herfst geplant. Een grote groep consumenten ziet in de gure herfstmaanden tegen dat klusje op of weet dit eenvoudigweg niet. Voor die consumenten en voor hen die snel resultaat willen zien zijn er bolgewassen op pot beschikbaar vanuit de broeierij. Het merendeel van de consumenten is echter onvoldoende bekend met het buiten toepassen van bollen op pot. Die potten zijn veelal voorbeworteld en soms al lang geremd. De consument krijgt dan een gewas dat snel zal bloeien. Om in te spelen op

de veranderende vraag in de markt heeft PPO een mogelijkheid ontwikkeld om deze bollen pas in februari op te planten en na een korte bewortelingsperiode af te zetten. Groot voordeel van deze methode voor de broeier is dat de koelcel nog een keer kan worden benut. Er is zelfs ook een mogelijkheid om gekoelde bollen zonder bewortelingsfase direct in de vollegrond te planten. De afzet van bollen kan door de methode worden vergroot. PPO heeft, na een haalbaarheidsstudie, twee jaar ervaring opgedaan met voorjaarsplanting van tulp, narcis en hyacint. De ervaringen, conclusies en adviezen vatten we hier voor u samen.

AANGEPASTE BEWARING

In dit onderzoek zijn de tulpen-, narcissen- en

hyacintenbollen eerst warm en daarna gekoeld bewaard om ze te kunnen planten rond half februari. Daarna volgde een bewortelingsperiode van 3 of 4 weken, waarna ze werden overgeplant of -gezet op de eindbestemming: in de vollegrond of in grotere terraskuipen. Dat overplanten werd soms ook voorafgegaan door een korte periode van maximaal 1 week in een koude kas. Dit laatste was bedoeld om vast te stellen of de bewortelde potten een retailfase goed konden doorstaan. In het kader staat per bolsoort de aanbevolen behandelwijze vermeld. Ook werden bollen zonder bewortelingsperiode direct in de volle grond geplant. Er is een selectie van cultivars getest. Niet alle voldeden goed. De bollen werden voor het bewortelen in 15 cm potten of op 16 cm schalen geplant. De tulpen werden ook op cupjestrays geplant, zodat later bewortelde bollen afzonderlijk konden worden geplant.

GOED UITGANGSMATERIAAL

Voorjaarsopplant met lang bewaarde bollen van tulp, narcis en hyacint is goed mogelijk. Er zijn daarbij wel aandachtspunten. Neem u deze in acht dan is een volwaardig bloeiend gewas het resultaat.

'De afzet van bollen kan door de methode worden vergroot'

De bollen moeten vrij zijn van *Fusarium*, *Penicillium* en *Botrytis*, omdat de kans op uitval tijdens de lange bewaring en na opplant erg groot is. Een partij bollen moet steeds op de juiste wijze zijn bewaard. Als bollen worden gebruikt die in het najaar overgebleven zijn, dan is de kans zeer groot dat ze bij verkeerde temperaturen hebben gestaan. Bij bollen die na een periode lage bewaartemperatuur weer worden geremd bij een hoge temperatuur kan vrij makkelijk bloemverdroging optreden. Te lang een lage temperatuur en/of te hoge RV kan leiden tot een aantasting door *Penicillium*.

WAKEN VOOR PENICILLIUM

Tijdens de koeling van niet geplante bollen worden wortelvorming en *Penicillium* groei op de buitenzijde van de bol gestimuleerd. Bij hyacint kan dit leiden tot aantasting van wortels en bolbodem. Om dit te voorkomen moet de RV onder 60% blijven en er moet voldoende luchtbeweging zijn. Hyacinten die 'vellerig' zijn of

extra gevoelig zijn (zoals 'Pink Pearl' en mutanten en 'Anna Marie' en mutanten) zijn hierdoor minder geschikt. Tulpen zijn beter bestand tegen uitval door *Penicillium*, maar ook hierbij kunnen problemen ontstaan als de bollen erg kaal, beschadigd of uitgedroogd zijn. Bovendien is het bij de verkoop van de bewortelde bollen belangrijk dat ze er uitwendig mooi uitzien. Een rotte bol op een pot zorgt ervoor dat de hele pot onverkocht blijft.

NIET VOORBEWORTELD

Het is mogelijk om volledig droog gekoelde (onbewortelde) bollen in de vollegrond te planten in het voorjaar. Niet alle cultivars bleken echter in dezelfde mate geschikt en per jaar waren er ook verschillen. Het is vooral belangrijk om ze direct uit de koeling te planten. Voor verkoop aan particulieren is deze methode daarom erg risicovol. Veel eerder is dit geschikt voor beplantingen door professionele landscapers, met goede afspraken tussen producent en afnemer. Bewortelde bollen komen iets sneller in bloei en geven een meer gelijkmatige stand van het gewas.

RETAIL-FASE BEPERKT

Bollen die beworteld worden verkocht in een tuincentrum kunnen daar korte tijd worden aangeboden. Een groter aantal dagen in de kas geeft een versnelling van het moment van bloeien, maar heeft vrijwel geen invloed op de bloeiduur. Door verblijf in de kas (dag/nacht 18/14°C) wordt het gewas snel lang (vroeg tulp en narcis) waardoor het transport wordt bemoeilijkt en er gemakkelijk schade kan optreden bij het overplanten. Een retailfase van

langer dan een week is hierdoor in het algemeen niet aan te raden.

EISEN AFBREEKBARE POTTEN

In het tweede jaar van het onderzoek werden papieren trays getest waarin bollen afzonderlijk in cups (o.a. 5 cm diameter) zijn geplant. De bollen zijn met tray en al geplant. Hoewel de trays enerzijds scheurgevoelig bleken bij het in de grond plaatsen, bleken ze ook nog te moeilijk doorwortelbaar. Door de slechte wateropname als gevolg daarvan, ontstond bij tulpen een lichter gewas. Hyacint en narcis vertoonden deze slechtere groei niet. Voor een betrouwbaarder groeieresultaat is voor afbrekbare potten of trays materiaal nodig dat na het overplanten snel verteert of beter doorwortelbaar is.

EXTRA AANDACHT

Het voorjaar is een goed tweede plantmoment voor tulpen, narcissen en hyacinten. Voorjaarsplanting vraagt wel om een serieuze aanpak: gezond materiaal, speciaal daarvoor gekozen en behandelde partijen bollen en een goed afgestemd handelstraject. Deze methode biedt dan perspectief voor extra afzet van bollen.

RESULTATEN EN AANBEVELINGEN

Een aantal resultaten wordt in dit artikel toegelicht. Voor meer details per bolsoort en extra behandelingen is het aan te raden om het volledige rapport te raadplegen. Dit rapport kunt u downloaden op www.tuinbouw.nl, projectnummer 13432.

Resumé

Kunnen najaarsbollen ook nog in het voorjaar worden geplant en zo een kwalitatief goed product opleveren? PPO onderzocht de mogelijkheden bij tulp, narcis en hyacint. De resultaten zijn goed, zij het met enkele kanttekeningen.

'Jetfire', beworteld geplant op 9 maart bloeit hier op 7 april

Half maart geplante hyacint 'Blue Star', op 20 mei mooi in bloei

Bewaaradviezen en sortiment afzonderlijke bolsoorten

Tulp

Bewaring tot de koeling bij 20°C (17°C na 15 oktober)

Gekoeld bewaren bij 2°C tot opplanten. Bewortelen gedurende 3 weken bij maximaal 7°C, de temperatuur laten zakken als de sprouiten te lang dreigen te worden.

De totale koelduur is 1-2 weken korter dan het advies voor snijtulpen. Voor korte tulpencultivars is de koelduur volgens het advies voor pottulpen.

Getoetst met goede resultaten: 'Prinses Irene', 'Purple Flag', 'Strong Gold', 'Stresa', 'Showwinner', 'Ollioules' en 'Ile de France'.

Narcis

Warme bewaring bij 20°C hoger ('Tête-à-Tête' voor november bij 23°C)

Gekoeld bewaren tot opplanten bij 5°C. Beworteling, 4 weken bij 9 aflopend naar 5°C

Totale koudeperiode is gelijk aan die van broei op pot voor de periode februari. Getoetst sortiment met goede resultaten: 'Tête-à-Tête', 'Ice Follies', 'Jetfire', 'Marieke', 'Dutch Master' en 'Tahiti'.

Hyacint

Warme bewaring bij 25°C. Gekoeld bewaren tot opplanten: 9°C bij max 60% RV.

Beworteling, 4 weken bij 9 aflopend naar 5°C

Totale koudeperiode is gelijk aan die van broei op pot voor de periode februari. Getoetst sortiment met goede resultaten: 'Blue Star' en 'Jan Bos'.